

Вікторія МУЛКОХАЙНЕН,

orcid.org/0000-0002-3455-6942

*доктор мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри дизайну, реклами та ІТ*

*Київського національного університету культури і мистецтв
(Київ, Україна) viktoriya0308@ukr.net*

Іулітта ГОНЧАРЕНКО,

orcid.org/0009-0003-2097-1605

*студентка II курсу магістратури факультету дизайну і реклами
Київського національного університету культури і мистецтв
(Київ, Україна) honcharenko@ukr.net*

Євген ПАВЛЕНКО,

orcid.org/0009-0001-7440-6084

*студент II курсу факультету дизайну і реклами
Київського національного університету культури і мистецтв
(Київ, Україна) y_pavlenko@gmail.com*

ІЛЮСТРАЦІЯ ЯК ДИЗАЙН-ПРОЄКТ: КОНЦЕПЦІЯ, ФУНКЦІЇ, ЖАНРОВА АДАПТИВНІСТЬ

Мета статті. Визначити трансформативні особливості жанру ілюстрації в сучасному культурно-мистецькому контексті і відповідні художньо-функціональні риси, що характеризують його як повноцінний дизайн-проект. **Методологія дослідження.** У ході дослідження застосовано мистецтвознавчий аналіз, а також порівняльний, типологічний, класифікаційний та художньо-композиційний методи. **Наукова новизна.** У статті вперше запропоновано розглядати ілюстрацію як дизайн-проект, розробка якого відповідає етапам типового проєктного алгоритму і передбачає прогнозований результат, на відміну від класичного творчого процесу, спрямованого, перш за все, на експеримент. Такий підхід спричинив необхідність проаналізувати відповідні жанрові характеристики, специфіку сучасної ілюстрації та оновити існуючу класифікацію для відображення актуальних на сьогодні адаптивних трансформацій усередині жанру. **Висновки.** Результати дослідження дозволили констатувати розширення функцій сучасної ілюстрації, що наразі включають описово-розповідну, навчально-інформативну, рекламно-агітаційну, комунікативну, репортажну, застережну, художньо-естетичну, декоративну та комерційну функції і впливають на внутрішньожанрову класифікацію. Відтак, доцільно виокремити художню, книжкову, рекламну, соціальну, промислову, декоративну, комунікативну, комерційну та інформаційну ілюстрації. Відповідно до вищезазначеного формується доволі конкретний проєктний алгоритм, що передбачає низку послідовних етапів, які забезпечують розробку ілюстрації як комплексного мультифункціонального дизайн-продукту: 1. «очищення» авторського генератора креативу; 2. робота з референсами, аналогами, зразками; 3. тематично-змістове дослідження; 4. формування концепції; 5. художній експеримент (візуалізація); 6. тестування готового проєкту й аналіз відгуків цільової аудиторії.

Ключові слова: ілюстрація, дизайн-проект, жанр, алгоритм, графіка, візуал.

Viktoriia MULKOKHAINEN,
 orcid.org/0000-0002-3455-6942

Doctor of Arts, Associate Professor,
 Head of the Department of Design, Advertising and IT
 Kyiv National University of Culture and Arts
 (Kyiv, Ukraine) viktoriia0308@ukr.net

Iulitta HONCHARENKO,

orcid.org/0009-0003-2097-1605

2nd year master's student at the Faculty of Design and Advertising
 Kyiv National University of Culture and Art
 (Kyiv, Ukraine) honcharenko@ukr.net

Yevgen PAVLENKO,

orcid.org/0009-0001-7440-6084

2nd year student of the Faculty of Design and Advertising
 Kyiv National University of Culture and Arts
 (Kyiv, Ukraine) y_pavlenko@gmail.com

ILLUSTRATION AS A DESIGN PROJECT: CONCEPT, FUNCTIONS, GENRE ADAPTABILITY

Objective. To identify the transformative features of the illustration genre in the modern cultural and artistic context and the corresponding artistic and functional features that characterize it as a full-fledged design project. **Research Methodology.** The research used art historical analysis, as well as comparative, typological, classification, and artistic-compositional methods. **Scientific Novelty.** The article first proposes to consider illustration as a design project, the development of which corresponds to the stages of a typical design algorithm and provides a predictable result, in contrast to the classical creative process, aimed primarily at experimentation. This approach necessitated the analysis of the relevant genre characteristics, the specifics of modern illustration, and the updating of the existing classification to reflect the adaptive transformations within the genre that are relevant today. **Conclusions.** The results of the study allowed us to state the expansion of the functions of modern illustration, which currently include descriptive-narrative, educational-informative, advertising-agitation, communicative, reportage, warning, artistic-aesthetic, decorative and commercial functions and affect the intra-genre classification. Therefore, it is advisable to distinguish artistic, book, advertising, social, industrial, decorative, communicative, commercial and informational illustration. In accordance with the above, a rather specific design algorithm is formed, which provides for a number of sequential stages that ensure the development of illustration as a complex multifunctional design product: 1. "cleaning" the author's generator of creativity; 2. work with references, analogues, samples; 3. thematic and content research; 4. concept formation; 5. artistic experiment (visualization); 6. testing the finished project and analysis of the target audience's feedback.

Key words: illustration, design project, genre, algorithm, graphic, visual.

Постановка проблеми. Візуалізація сучасного графічного дизайну вимагає уваги до відповідних жанрових трансформацій, які демонструють адаптивний потенціал дизайн-проектів. Як відомо, дизайн-проект – це комплексний пакет документів, створений дизайнером у процесі розробки конкретного продукту, що у контексті графічного дизайну включає в себе бриф, скетчі, схеми, ілюстрації та інші дані, необхідні для якісної практичної реалізації побажань замовника. Тобто дизайн-проект є своєрідним путівником, алгоритмом, що унормовує та організовує авторський творчо-проектний ресурс, необхідний для якісного результату. Сучасна ілюстрація у цьому сенсі демонструє високий потенціал – як з позиції розширення жанрової функціональності, так і стосовно посилення власної концептуальної зміс-

товності. Тому наразі важливим є простежити перспективні зміни ілюстрації у нових культурно-мистецьких реаліях, що призвели до нестандартних явищ у сфері традиційного жанру.

Аналіз досліджень. Дослідження ілюстрації в українському науковому просторі стосуються переважно книжкової графіки, у тому числі коміксу. Відповідні питання розглядаються у наукових працях О. Лагутенко (Лагутенко, 2005), М. Токар (Токар, 2018), О. Мельник (Мельник, 2015), Є. Гули (Гула, 2021), В. Пітеніної (Пітеніна, 2021), Т. Копанського (Копанський, 2025) та інших дослідників. Натомість, широка жанрова проблематика ілюстрації наразі не знайшла достатнього висвітлення у науковому форматі і зводиться здебільшого до аналітичних дописів фахівців-практиків, котрі діляться власним досві-

дом і професійними секретами розвитку, – Т. Якунової (Якунова, 2023), Є. Гайдамаки (Гайдамака, 2023), В. Перекрест (Перекрест, 2023) та інших. Змістовними і показовими у зазначеному аспекті також є роботи закордонних ілюстраторів Дерек Бразела і Джо Девіс (Бразел, Девіс, 2018, 2019), Д. Зільбера (Зільбер, 2020) та ін., де представлено значну кількість зразків успішної художньої діяльності у галузі комерційних ілюстративних проєктів. Однак, швидка реакція української ілюстрації на світові тренди вимагає більшої уваги і потребує її ґрунтовного наукового осмислення у світлі нових реалій.

Мета статті. Визначити трансформативні особливості жанру ілюстрації в сучасному культурно-мистецькому контексті і відповідні художньо-функціональні риси, що характеризують його як повноцінний дизайн-проект.

Виклад основного матеріалу. Ілюстрація як один із найпрогресивніших та найчутливіших графічних жанрів у відповідь на динамічні соціокультурні зміни поступово набула нових характеристик, зорієнтувавши вектор свого розвитку на комерціалізацію та утилітарність і ставши у результаті одним із найуніверсальніших візуальних медіа (Олійник, 2022). «Ілюстрація розвивається у багатьох напрямках, не лише використовуючи дедалі ширші можливості, що їх надають новітні засоби масової інформації, а й долаючи бар'єри між мистецтвом і дизайном» (Бразелл, Девіс, 2018: 128). Сучасна ілюстрація дивує, вражає, інформує, застерігає, агітує, швидко змінюється і спонукає до змін, а ще – «заробляє» кошти на добрі справи, беручи участь у благодійних проєктах. Тому її мультифункціональність передбачає практичну орієнтованість творчого процесу, що саме по собі є ознакою дизайн-проектування. У зв'язку з цим чіткіше окреслився проєктний характер української ілюстрації та посилюється етап концептуалізації дизайн-процесу. Тобто ілюстрація сьогодні впевнено підтримує формат дизайн-проекту, демонструючи жанрову гнучкість, візуальну трансформативність, залежність від цільової аудиторії, мультифункціональність, вірусність, алгоритмічність та загальну динамічність, що полягає у красномовних реакціях на актуальні запити соціуму. Адже «творчість зазвичай чіпляє внутрішні конфлікти, комплекси, травми» (Перекрест, 2023: 90).

Зокрема, ілюстрація, як і будь-який інший дизайнерський продукт, – це результат роботи дизайнера з брифом і клієнтом (цільовою аудиторією). Носями яскравого і влучного візуального висловлювання при цьому можуть бути абсолютні

різні об'єкти – одяг, книги, пакування, веб- або вуличний простір тощо (рис. 1):

Рис. 1. (а, б, в). Приклади сучасного використання ілюстрації (фото В. Мулкохайнен)

Сучасні ілюстратори працюють не лише над розробкою конкретного образу чи сюжету, а створюють цілі графічні «світи» для відомих брендів та цифрових сервісів, знакові візуали для дизайнерської продукції, індивідуалізуючи її та підвищуючи цінність (Бразелл, Девіс, 2018). «Долаючи межі традиційних сфер застосування ілюстрації, сучасні практики перевтілюють будівлі, оживлюють образи у цифрових додатках і анімації, заохочують глядачів не бути пасивними, а прямо долучатися і взаємодіяти, – і все це робиться з незмінною вигадливістю та стилем» (Бразелл, Девіс, 2018: 128). Музичні гурти залучають ілюстраторів для якісного візуального супроводу своєї музики, музеї мистецтв і дизайну прагнуть досягти взаємодії з відвідувачами через імерсивну ілюстрацію, індустрія моди вдається до ілюстративних експериментів з метою підвищення виразності й індивідуальності своїх проєктів, міське середовище воліє налаштувати ефективну візуальну комунікацію з пересічними громадянами через яскраву тривимірну суперграфіку тощо (Бразелл, Девіс, 2018). Відтак, виникає потреба у розширенні та оптимізації проєктного алгоритму задля забезпечення відповідності новим вимогам замовника і потребам цільової аудиторії.

У дієвих алгоритмах розробки ілюстрацій окремий етап стосується «очищення» власного генератора креативу художника від «вживаних» ідей та іншого творчого «непотребу» через при-

йом брейншторму, конструктивну критику і самокритику та прості графічні вправи, що дозволяють механічним способом досягти творчого розвантаження його уяви (Якунова, 2023). Інший етап, не менш важливий, має на меті роботу з референсами і візрцями (Перекрест, 2023), яка дозволяє використовувати як ефективний дизайн-прийом не лише візуальне цитування, а й авторську інтерпретацію. Крім того, важливими умовами формування актуального алгоритму успішного ілюстраційного проєкту є авторський тайм-менеджмент і юридичний бекграунд задля регулювання організаційних питань реалізації проєкту.

Також варто додати значущість загального переформатування жанру ілюстрації з офлайн на онлайн через низку загальновідомих обставин, що спричинило вихід ілюстрації на провідні позиції у просторах інтерфейсів соціальних мереж та інших вебресурсів. У вебпросторі ілюстрація часто стає компонентом дизайн-системи, отримуючи при цьому чіткий гайд візуального вирішення, але не втрачаючи першоджерельного жанрового потенціалу – захоплювати увагу, пояснювати, демонструвати (Каїта) (рис. 2):

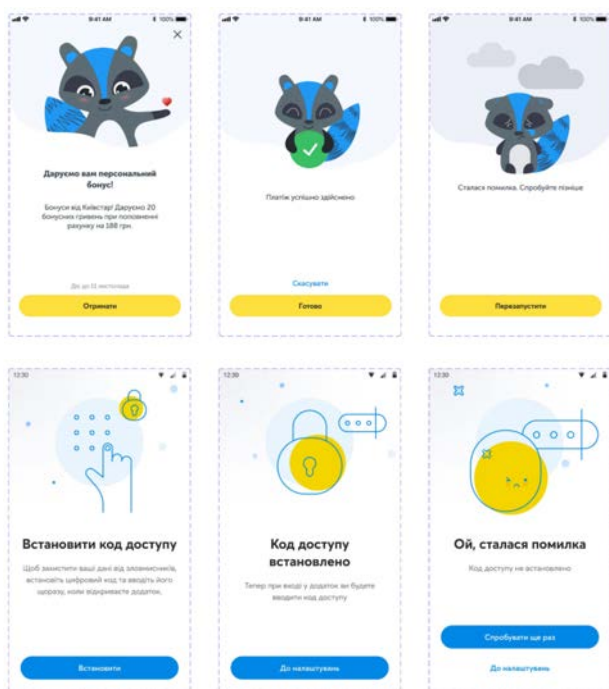

Рис. 2. (а, б). Використання ілюстрації у вебзастосунку Київстар [9]

Водночас, різні види ілюстрації сьогодні є дієвим інструментом створення контенту для комплексних дизайн-проєктів, що виконують масштабні соціально-комунікативні завдання – у тому числі, арт-терапевтичні, інформаційні тощо.

Цінним алгоритмічним етапом цього процесу є тематично-змістове дослідження, часто із залученням відповідних експертів, що допомагає ґрунтовно пропрацювати проблему, яка потребує влучної візуалізації (Велика сила й відповідальність ілюстратора. Pictoric, 2023). До прикладу, клуб ілюстраторів Pictoric реалізує масштабні соціально орієнтовані ілюстративні проєкти, розробка яких відбувається у форматі повноцінного завершеного дизайнерського циклу з деталізованою концепцією, брифом, технічним завданням і чітким алгоритмом у контексті сформованої творчої парадигми спільноти. Кожен з таких проєктів – не просто художній експеримент чи спосіб самоствердження авторського колективу, а щирий пошук шляхів вирішення гострих соціокультурних проблем через потужне візуальне повідомлення, що виводить ілюстрацію у даному випадку за іконографічні жанрові межі (рис. 3).

Рис. 3. (а, б, в). Ілюстративний проєкт клубу Pictoric [23]

Вищезазначені позиції алгоритму розробки ілюстрації вказують на її тяжіння до проєктної площини, коли відбувається зміщення колишнього творчого пріоритету з естетичного на проєктний. При цьому, на відміну від класичного творчого процесу, спрямованого, перш за все, на художній експеримент, що реалізується через низку пошукових варіантів на тлі домінування авторського бачення, сучасна дизайнерська практика ілюстрування передбачає прогнозований результат, зумовлений чітко сформульованим на початку роботи брифом.

Ілюстраторка і викладачка Варвара Перекрест, втім, відокремлює ілюстрацію від графічного дизайну, констатує при цьому її форматну внутрішньожанрову різницю (подвійність), адже існує діджитал-ілюстрація і фізично надрукована чи намальована, яка переведена в електронний формат ніби «штучно», з певною метою (Перекрест, 2023). Такий варіант, на її думку, позбавляє проєкт справжнього сприйняття оригінальної авторської ідеї, задуманої в офлайн у певному матеріальному та об'ємному вираженні, кольо-

рах і текстурах, адже ілюстрація – більш індивідуальна творча практика, у порівнянні з іншими дизайн-проектами. Хоча приклади відповідних творчих колаборацій на кшталт вже згаданого тут клубу Pictoric чи харківського творчого осередку AZA NIZI MAZA (рис. 4) доводять, що взаємодія у цьому сегменті можлива, і доволі успішна. У такому випадку команда працює не над спільним зображенням, а розподіляє між собою різні ролі дизайн-процесу.

Рис. 4. (а, б, в) Серія ілюстрацій «Втрачені казки» від харківської дитячої художньої студії AZA NIZI MAZA (фото В. Мулкохайнен)

Дитяча художня студія AZA NIZI MAZA, створена у Харкові 2012 року, об'єднала учасників віком від 5 до 18 років, у тому числі – з інклюзією. Цей творчий осередок створює колективні арт-проекти задля підсилення індивідуальних творчих можливостей дітей, що має свій терапевтичний ефект. Сучасні українські реалії актуалізують подібні мистецькі ініціативи, покликані полегшити розвиток юного покоління в умовах воєнного стану.

Запорукою створення ефектних ілюстративних проєктів В. Перекрест вважає авторську інтуїтивність художника, яка стоїть вище за будь-яку освіту. Щодо пошуку власного стилю ілюстратора молодими митцями художниця висловлюється доволі жорстко, називаючи цей процес у більшості випадків штучним і описуючи так його результат: «починає або тиснути, або стає нецікаво [авторський стиль – *автор.*], або з'являється конкуренція – тому що те, що можна зімітувати, може зімітувати хтось інший» (Перекрест, 2023: 89). Зокрема, В. Перекрест заперечує цілеспрямований пошук української ілюстрації і штучне насадження «українськості», адже «це – повільний процес, який може тривати і кілька років, і кілька десятків» (Перекрест, 2023: 89).

Окрім іншого, сучасна ілюстрація є потужним соціально відповідальним інструментом візуальної комунікації, популяризуючи соціально-полі-

тичні проблеми. «Соціально активний ілюстратор, по-перше, гостріше відчуває сучасність, а по-друге, популяризує якісну візуальну культуру серед колег з інших сфер та серед випадкових глядачів» (Велика сила й відповідальність ілюстратора. Pictoric, 2023: 163). І це цілком логічно, оскільки агітаційність ілюстрації як одна зі специфічних жанрових ознак, відкрита й апробована в реальних умовах досить давно (Мулкохайнен, 2024), беззаперечна.

Концептуально це може виражатися по-різному: від емоційних стікерпаків для електронних месенджерів до масштабних вражаючих муралів у міському середовищі. Наприклад, графічна дизайнерка та ілюстраторка Іра Гетьман у межах власного проєкту STREET VOICE опрацьовує вуличні репліки невідомих стріт-артистів у концепції своєї плакатної серії, утворюючи у такий спосіб своєрідну колаборацію з народом (Велика сила й відповідальність ілюстратора. Pictoric, 2023: 189). Крім того, реалізація ілюстративного проєкту стає можливою в абсолютно незвичних форматах, завдяки розвитку інтерактивного та імерсивного проєктування, адже відповідні інноваційні технології дозволяють створювати перформативну ілюстрацію, коли картинка формується з реальної дійсності за участі живих учасників художньої композиції, або мультимедійну ілюстрацію, яка доповнює реальність через спеціальний вебзастосунок (Мулкохайнен, 2024).

Формат коміксу (малюпису), манги чи графічного роману своєрідно розкриває потенціал ілюстрації, акцентуючи її здатність послідовно пояснювати сюжет (Копанський, 2025). Пріоритетом такої жанрової інтерпретації є змістова логіка, стилістична єдність всіх елементів сторітеллінгу, емоційність персонажів і сюжетів, композиційна виразність ілюстративних панелей. Адже візуальний контент видання цього типу має «промовляти» до читача без слів, через графічні образи й структурну динаміку проєкту.

Цікавою інновацією у видавничому аспекті є серійна розробка ілюстрацій для дитячих біографічних книжок, що нині активно набувають популярності за кордоном і створюють незвичні проєктні завдання для українських ілюстраторів, котрі працюють із закордонними замовниками (Мулкохайнен, 2024). Тому незабаром появу цього різновиду книжкової продукції слід очікувати і в Україні. Сюжетом таких творів є реальні події з життя дитини, якій присвячується цілий проєкт, щоб зафіксувати певні етапи її дорослішання на кшталт сімейного фотоальбому, але у форматі артку. Завданням дизайнера-ілюстратора у такому

разі, окрім стандартних позицій, є досягнення фотографічної схожості головного персонажа з дитиною, про яку візуалізується розповідь.

Отже, на основі проведеного аналізу проявів сучасної ілюстрації у художньо-проектній площині, можна констатувати розвиток жанрових новоутворень, які розмивають межі між проектною і суто творчою діяльністю, поєднуючи прогресивні пошукові рішення дизайну з мистецькою парадигмою.

Висновки. У підсумку варто зауважити розширення функцій сучасної ілюстрації, що наразі включають описово-розповідну, навчально-інформативну, рекламно-агітаційну, комунікативну, репортажну, застережну, художньо-естетичну, декоративну та комерційну функції і вплива-

ють на внутрішньожанрову класифікацію. Відтак, доцільно виокремити художню, книжкову, рекламну, соціальну, промислову, декоративну, комунікативну, комерційну та інформаційну ілюстрації. Відповідно до вищезазначеного формується доволі конкретний проектний алгоритм, що передбачає низку послідовних етапів, які забезпечують розробку ілюстрації як комплексного мультифункціонального дизайн-продукту:

1. «очищення» авторського генератора креативу;
2. робота з референсами, аналогами, зразками;
3. тематично-змістове дослідження;
4. формування концепції;
5. художній експеримент (візуалізація);
6. тестування готового проекту й аналіз відгуків цільової аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар Л. Illustration in Ukraine: Ілюстрація в Україні. Київ: CP Publishing, 2021. 208 с.
2. Бразелл Д., Девіс Д. Як зрозуміти ілюстрацію / пер. з англ. Київ: ArtHuss, 2019. 175 с.
3. Бразелл Д., Девіс Д. Як стати успішним ілюстратором / пер. з англ. Л. Базь, Т. Кривовяз. Київ: ArtHuss, 2018. 208 с.
4. Велика сила й відповідальність ілюстратора. Pictoric. *Telegraf. Magazin: Український дизайн*. 2023. № 1. С. 162–181.
5. Гайдамака Є. Вміння, яке рятує від критики. *Telegraf. Magazin: Український дизайн*. 2023. № 1. С. 66–69.
6. Гула Є. Мистецтво коміксу та графіті – сучасний світогляд у графічному дизайні. *Art and Design*. 2021. № 1. С. 55–61. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2021.1.5>.
7. Данкан Р., Сміт М., Левіс П. Сила коміксів. Історія, форма й культура / пер. з англ. Д. Скорбатиюка. Київ: ArtHuss, 2020. 512 с.
8. Зільбер Д. Розмова про ілюстрацію в піжамах та з філіжанкою кави. Київ: ArtHuss, 2020. 256 с.
9. Kaіta O. Ілюстрація в дизайн-системі. 8 грудня 2023 року. URL: <https://medium.com/@kaіta.olesya/%D1%96%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%B2-%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D1%96-e503101696cc> (дата звернення: 18.11.2025).
10. Кінович М. Активізм та ілюстрація. *Telegraf. Magazin: Український дизайн*. 2023. № 1. С. 182–186.
11. Копанський Т. Творчість Серджіо Топпі в контексті формування європейської школи коміксу 1970–2020-х років: дис. ... д-ра філософії: 023 – Образотворче мистецтво. НАОМА. Київ, 2025. 324 с.
12. Лагутенко О. А. Українська книжкова обкладинка першої третини XX століття. Стилiстичні особливості художньої мови. Київ: Політехніка, 2005. 121 с.
13. Майстерня «Аграфка»: Найважливіше – виловити «ключі», які відкривають двері для візуальних комунікацій. *Український журнал*. 2014. № 4. С. 52–55. URL: <https://ukrzurnal.eu/ukr.archive.html/1355/> (дата звернення: 20.07.2025).
14. Мельник О. Комп'ютерна графіка у сучасній книжковій ілюстрації: проблеми техніки та стилю. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство*. 2015. № 1 (33). С. 157–161.
15. Мулкохайнен В. А. Дизайн книги у контексті української проектної культури 1950-х – 2020-х років: дис. ... докт. мистецтвознав.: 17.00.07 / Київський національний університет культури і мистецтв, Київський національний університет технологій та дизайну. Київ, 2024. 581 с.
16. Олійник В. Українська ілюстрація: сучасні інтерпретації класичних форм. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, 2022. №55, Том 3. С. 46–51. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-3-7>.
17. Перекрест В. Про освіту в світі ілюстрації та дизайну. *Telegraf. Magazin: Український дизайн*. 2023. № 1. С. 80–91.
18. Пітеніна В. Стилiстичні особливості ілюстрування книжки для дітей в Україні першої третини XX століття: дис. ... д-ра філософії: 023 – Образотворче мистецтво. НАОМА. Київ, 2021. 269 с.
19. Романенко Ю. Не соромно запитати: чим займається комерційний ілюстратор. SKVOT MAG. 15.09.2020. URL: <https://skvot.io/uk/blog/ne-stydno-sprosit-chem-zanimaetsya-kommercheskiy-illyustrator>
20. Токар М. І. Образи героїв української дитячої літератури в книжковій ілюстрації другої половини XX – початку XXI століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.05 / Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Львівська національна академія мистецтв. Львів, 2018. 25 с.
21. Якунова Т. Хороший, поганий, нікчемний. *Telegraf. Magazin: Український дизайн*. 2023. № 1. С. 74–79.
22. 50 сучасних українських ілюстраторів. Platfor.ma. URL: <https://platfor.ma/specials/illustrators/> (дата звернення: 12.09.2025).
23. Pictoric. URL: <https://www.facebook.com/share/174Vdfc8NT/> (дата звернення: 30.09.2025).

REFERENCES

1. Bondar L. (2021) Illustration in Ukraine: Iliustratsiia v Ukraini. [Illustration in Ukraine] Kyiv: CP Publishing. 208 s.
2. Brazell D., Devis D. (2019) Yak zrozumity iliustratsiiu [How to understand an illustration] / per. z anhli. Kyiv: ArtHuss. 175 s. [in Ukrainian].
3. Brazell D., Devis D. (2018) Yak staty uspishnym iliustratorom [How to become a successful illustrator] / per. z anhli. L. Baz, T. Kryvoviaz. Kyiv: ArtHuss. 208 s. [in Ukrainian].
4. Velyka syla y vidpovidalnist iliustratora. [The great power and responsibility of an illustrator] Pictoric. Telegraf. Magazin: Ukrainskyi dyzain. 2023, 1. 162–181. [in Ukrainian].
5. Haidamaka Ye. (2023) Vminnia, yake riatiue vid krytyky. [A skill that saves you from criticism] Telegraf. Magazin: Ukrainskyi dyzain, 1. 66–69. [in Ukrainian].
6. Hula Ye. (2021) Mystetstvo komiksu ta hrafiti – suchasnyi svitohliad u hrafichnomu dyzaini. [Comic book and graffiti art – a modern worldview in graphic design] Art and Design, 1. 55–61. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2021.1.5>. [in Ukrainian].
7. Dankan R., Smit M., Levits P. (2020) Sylas komiksiv. Istoriia, forma y kultura [The Power of Comics: History, Form, and Culture] / per. z anhli. D. Skorbatyuka. Kyiv: ArtHuss. 512 s. [in Ukrainian].
8. Zilber D. (2020) Rozмова pro iliustratsiiu v pizhami ta z filizhankoiu kavy. [Talking about an illustration in pajamas and with a cup of coffee] Kyiv: ArtHuss. 256 s. [in Ukrainian].
9. Kaita O. (2023) Iliustratsiia v dyzain-systemi. [Illustration in the design system] URL: <https://medium.com/@kaita.ole/sya/%D1%96%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%B2-%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D1%96-e503101696cc> [in Ukrainian].
10. Kinovych M. (2023) Aktyvizm ta iliustratsiia. [Activism and illustration] Telegraf. Magazin: Ukrainskyi dyzain, 1. 182–186. [in Ukrainian].
11. Kopanskyi T. (2025) Tvorchist Serdzhio Toppi v konteksti formuvannia yevropeiskoi shkoly komiksu 1970–2020-kh rokiv [Sergio Toppi's work in the context of the formation of the European school of comics in the 1970s–2020s]: dys. ... d-ra. filosofii: 023 – Obrazotvorche mystetstvo. NAOMA. Kyiv. 324 s. [in Ukrainian].
12. Lahutenko O. A. (2005) Ukrainska knyzhkova obkladynka pershoi tretyny XX stolittia. Stylistychni osoblyvosti khudozhnoi movy. [Ukrainian book cover of the first third of the 20th century. Stylistic features of artistic language] Kyiv: Politehnika. 121 s. [in Ukrainian].
13. Maisternia «Agrafka»: Naivazhlyvishe – vylovyty «kliuchi», yaki vidkryvaiut dveri dlia vizualnykh komunikatsii. [Agrafka Workshop: The most important thing is to find the “keys” that open the door to visual communications] Ukrainskyi zhurnal. 2014, 4. 52–55. URL: <https://ukrzurnal.eu/ukr.archive.html/1355/> [in Ukrainian].
14. Melnyk O. (2015) Kompiuterna hrafika u suchasni knyzhkovii iliustratsii: problemy tekhniky ta styliu. [Computer graphics in modern book illustration: problems of technique and style] Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Ser. Mystetstvoznavstvo. 1 (33). 157–161. [in Ukrainian].
15. Mulkokhainen V.A. (2024) Dyzaйн knyhy u konteksti ukrainskoi proiektnoi kultury 1950-kh – 2020-kh rokiv [Book design in the context of Ukrainian design culture from the 1950s to the 2020s]: dys. ... dokt. mystetstvoznav.: 17.00.07 / Kyivskyi natsionalnyi universytet kultury i mystetstv, Kyivskyi natsionalnyi universytet tekhnolohii ta dyzainu. Kyiv. 581 s. [in Ukrainian].
16. Oliinyk V. (2022) Ukrainska iliustratsiia: suchasni interpretatsii klasychnykh form. [Ukrainian Illustration: Modern Interpretations of Classical Forms] Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. 55 (3). 46–51. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-3-7>. [in Ukrainian].
17. Perekrest V. (2023) Pro osvitu v sviti iliustratsii ta dyzainu. [About education in the world of illustration and design] Telegraf. Magazin: Ukrainskyi dyzain. 1. 80–91. [in Ukrainian].
18. Pitenina V. (2021) Stylistychni osoblyvosti iliustruvannia knyzhky dlia ditei v Ukraini pershoi tretyny XX stolittia [Stylistic features of illustrating children's books in Ukraine in the first third of the 20th century]: dys. ... d-ra. filosofii: 023 – Obrazotvorche mystetstvo. NAOMA. Kyiv. 269 s. [in Ukrainian].
19. Romanenko Yu. (2020) Ne soromno zapytaty: chym zaimaietsia komertsiinyi iliustrator. [It's not shameful to ask: what does a commercial illustrator do?] SKVOT MAG. URL: <https://skvot.io/uk/blog/ne-stydno-sprosit-chem-zanimaetsya-kommercheskiy-illyustrator> [in Ukrainian].
20. Tokar M. I. (2018) Obrazy heroiv ukrainskoi dytiachoi literatury v knyzhkovii iliustratsii druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolittia [Images of heroes of Ukrainian children's literature in book illustrations of the second half of the 20th – early 21st centuries]: avtoref. dys. ... kand. mystetstvoznav.: 17.00.05 / Kharkivska derzhavna akademiia dyzainu i mystetstv, Lvivska natsionalna akademiia mystetstv. Lviv. 25 s. [in Ukrainian].
21. Yakunova T. (2023) Khoroshyi, pohanyi, nikchemnyi. [Good, bad, worthless] Telegraf. Magazin: Ukrainskyi dyzain. 1. 74–79. [in Ukrainian].
22. 50 suchasnykh ukrainskykh iliustratoriv. [50 contemporary Ukrainian illustrators] Platfor.ma. URL: <https://platfor.ma/specials/illustrators/> [in Ukrainian].
23. Pictoric. <https://www.facebook.com/share/174Vdfc8NT/> [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.12.2025

Дата публікації: 30.12.2025